

Entendre-hi + amb la ciència

¿Com adaptar-se al clima (sense enredar-ho més)?

L'expressió *mala adaptació* apareix 360 vegades a l'últim informe del Grup Intergovernamental sobre Canvi Climàtic (IPCC). Apareix de mitjana una vegada cada 10 pàgines. «Fa dues dècades que estem invertint en projectes d'adaptació [al canvi climàtic] i ara veiem que molts d'aquests projectes no funcionen o fins i tot empitjoren la situació», afirma Lisa Schipper, investigadora de la Universitat d'Oxford i experta de referència en el tema. «Encara no coneixem la magnitud del problema. Però molts casos negatius plantegen un gran interrogant sobre l'adaptació», afirma Ed Carr, investigador en desenvolupament internacional de la Universitat de Cork i coautor del sisè informe de l'IPCC.

Una mala adaptació intenta paliar certs efectes del canvi climàtic, però acaba generant una altra vulnerabilitat, o desplaçant el problema a un altre lloc o grup humà.

Aparador de fracassos

Dues muralles contra la pujada del nivell del mar (*seawalls*) es van construir a l'illa de Vanua Levu (illes Fiji). No obstant, aquestes barreres també van impedir el drenatge de les pluges cap a l'oceà, i van causar una altra forma d'inundació. A l'estat insular de Kiribati (Oceania), una estructura pensada per protegir un assentament va desplaçar l'erosió al següent assentament a la costa. A Bangladesh s'han anat construint dics de contenció al voltant del riu Jamuna. Les inundacions del 2017 van causar més mortalitat on hi havia dics que on no n'hi havia. «La gent se sentia protegida i va anar construint darrere dels dics, que finalment van ser sobrepassats», explica Schipper.

Davant l'increment de sequeres, s'han multiplicat els projectes d'irrigació. No obstant, a mesura que el clima es fa més sec, els aqüífers deixen d'omplir-se i els sistemes d'irrigació se salinitzen. «La irrigació enganxa la gent a una agricultura que ja no és sostenible i impedeix que busquin alternatives», observa Schipper.

Compensar les emissions plantant arbres està de moda. A Cambodja, un projecte de compensació va eliminar un bosc natiu per reemplaçar-lo amb acàcies,

El clima canviarà i ens hem de preparar. Això és més fàcil de dir que de fer. L'últim informe de l'IPCC alerta que molts experiments d'adaptació comporten més danys que beneficis. Aquest aparador de fracassos apunta als errors a evitar per adaptar-se bé.

MICHELE CATANZARO

L'atol Tarawa a l'arxipèlag de Kiribati, al Pacífic, amenaçat per l'augment del nivell del mar.

amb alta capacitat de segrest de carboni. El preu el van pagar els residents, que feien servir aquest bosc per treure menjar i recursos que les acàcies ja no els donen.

Els projectes d'adaptació afecten de manera diferent diverses comunitats, ètnies, classes socials, grups d'edat, gèneres, etcètera. Unes preses per regular les inundacions en unes valls del Vietnam van perjudicar els grups que vivien a la muntanya. Un projecte de modernització de l'agricultura a Sao Tomé i Príncipe va beneficiar els que ja tenien terres, deixant en estat de la vulnerabilitat els que no les tenien. Els projectes per proporcionar millors prediccions meteorològiques als agricultors solen donar aquesta informació als homes, augmentant el seu poder sobre les dones.

Efe

Problema del primer món

La mala adaptació també passa en països rics, tot i que aquests tinguin més marge per pagar la seva factura. La creació del canal d'irrigació de Navarra va expulsar de l'agricultura molts petits agricultors que no podien permetre's connectar-se amb aquesta tecnologia, segons un estudi d'Amaia Albizua, investigadora de la Universitat del País Basc i del Centre Basc sobre el Canvi Climàtic (BC3). A més, va fomentar el reemplaçament d'una varietat de cultius per blat de moro, una producció encara més dependent de l'aigua.

No existeix un manual de la bona adaptació, però sí alguns errors que s'han d'evitar. No és savi exportar d'un lloc a l'altre els «casos d'èxit» promoguts per agències i oenagés. S'ha d'entendre la realitat local, començant amb una pregunta: ¿com s'estan adaptant les persones en aquest lloc? Els grups socials tenen el canvi climàtic de forma diferent. Una solució igual per a tothom beneficiarà més qui ja està bé i perjudicarà més qui ja està malament. Una adaptació ha de funcionar a llarg termini. Si és un pedaç o una reacció defensiva no és bona, perquè pal·lia un problema en l'immediat però en genera d'altres. Això seria com combatre l'escalfament amb més aires condicionats, que generen més emissions i més escalfament. ■

Compartim les preguntes sobre el món en què vivim que la ciència pot respondre.

Escaneja el codi QR per escriure'ns.